

opdrachtgever Kennis Centrum Landelijk Gebied
project Barneveldsestraat 39, Renswoude –
Quick scan flora en fauna

nummer 00602-A
datum 20-09-2011

kantoor Roermond ●
Kapellerlaan 179
Postbus 120
6040 AC Roermond
Telefoon 0475 330 271
Fax 0475 330 010
E-mail roermond@taken.nl

kantoor Bilthoven ○
Soestdijkseweg Zuid 260
3721 AK Bilthoven
E-mail bilthoven@taken.nl

kantoor Zwolle ○
Burg. Roelenweg 31
8031 ES Zwolle
E-mail zwolle@taken.nl

eerdere datum 08.07.2011
trefwoorden flora, fauna, renswoude

© TAKEN Adviseurs en Ingenieurs 20 september 2011

Niets uit dit rapport of bijbehorende tekeningen mag worden veeleelvoudigd en of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder schriftelijke vermelding van opdrachtgever en Taken B.V., noch mag het zonder bronvermelding worden gebruikt voor enig ander doel dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

	<i>Blz.</i>
1. Inleiding	5
1.1. Aanleiding, opdracht en doelstelling	5
1.2. Beknopte beschrijving van het plangebied	5
1.3. Methodiek en indeling rapport	6
2. Resultaten archiefonderzoek	7
3. Resultaten veldonderzoek en conclusies	11
3.1. Biotopen en flora	11
3.2. Vleermuizen	11
3.3. Overige zoogdieren	12
3.4. Vogels	13
3.5. Amfibieën en reptielen	15
3.6. Conclusies betreffende aanwezigheid van beschermde soorten	15
4. Het voornemen, effecten en mitigatie	17
5. Toetsing aan wetgeving en conclusies	19
5.1. Wettelijk kader	19
5.2. Toetsing en conclusies	21
 <i>Figuren</i>	
1. Ligging van het plangebied op Topografische Kaart 1:25.000	6

1. Inleiding

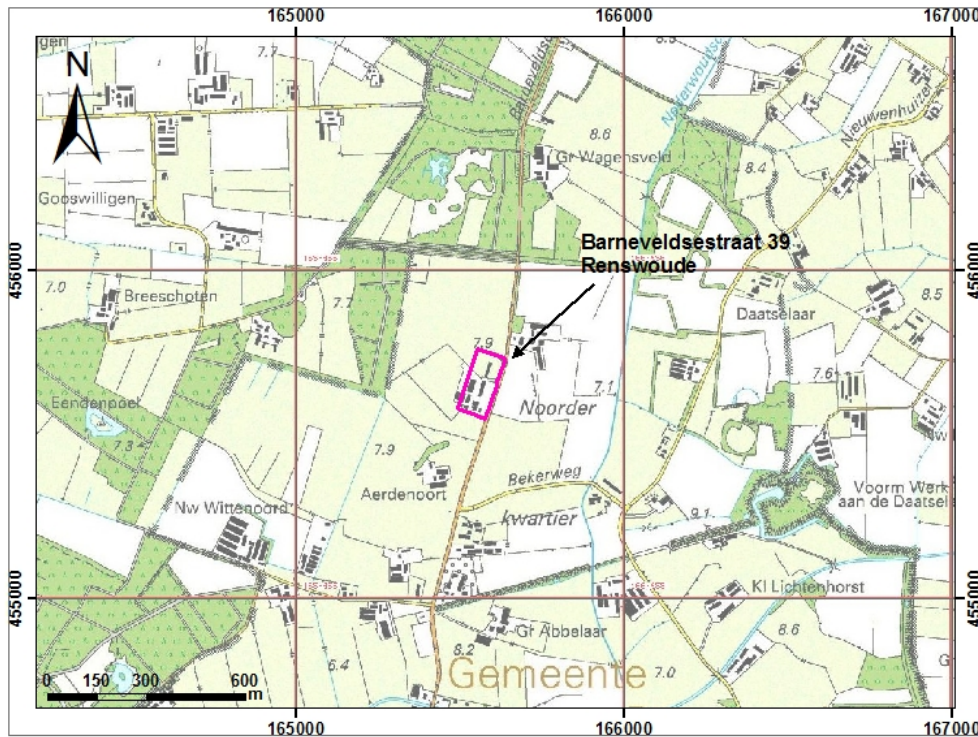
1.1. Aanleiding, opdracht en doelstelling

Binnen de gemeente Renswoude is het initiatief ontstaan woningen te bouwen aan de Barneveldsestraat 39 te Renswoude. In verband met de bestemmingsplanwijziging is een flora- en faunaonderzoek noodzakelijk. Taken Adviseurs en Ingenieurs is verzocht het betreffende onderzoek te doen. Het doel van het onderzoek is na te gaan welke natuurwaarden binnen en in de directe omgeving van het plangebied aanwezig zijn en welke vervolgstappen eventueel nodig zijn in het kader van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet.

1.2. Beknopte beschrijving van het plangebied

Figuur 1 geeft de situering van het plangebied weer. Het plangebied ligt in een agrarisch gebied ten noorden van de woonkern van Renswoude. Het plangebied bestaat uit een tweetal kippenstallen, een koeienstal, een tweetal schuren en een woonhuis. Direct buiten het plangebied bevindt zich een houtwal en een weiland. Het omliggende landschap bestaat uit weilanden, akkers en beboste gebieden.

De dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden zijn Groot Zandbrink, op 6 km naar het noordwesten en de Veluwe, op 6 km naar het oosten. Het dichtstbij zijnde gebied dat behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur ligt op circa 500m naar het noorden. Gezien deze afstanden is er redelijkerwijs geen effect van het voornemen op de genoemde natuurgebieden te verwachten en wordt er in het kader van de omderhavige quick scan verder geen aandacht aan besteed.

figuur 1: Ligging van het plangebied op Topografische Kaart 1:25.000

1.3. Methodiek en indeling rapport

Er is archief- en veldonderzoek uitgevoerd. Het archiefonderzoek betreft het analyseren van in het verleden verzamelde gegevens over flora en fauna in het plangebied en de directe omgeving ervan. Daartoe zijn gegevens opgevraagd uit het Natuurloket (www.natuurloket.nl).

Het veldonderzoek heeft plaatsgevonden op 28 juni 2011 en bestond uit een quickscan. Bij de quickscan is de koeienstal en de open schuur van binnen onderzocht. De overige gebouwen zijn beoordeeld aan de buitenkant. Alle beschermde en bijzondere natuurwaarden die ten tijde van het onderzoek zijn waargenomen, zijn genoteerd. Tevens is een inschatting gemaakt van potentiële natuurwaarden.

In hoofdstukken 2 en 3 worden de resultaten van het onderzoek naar bestaande natuurwaarden gepresenteerd, respectievelijk archiefgegevens en informatie van recente veldbezoek. Aan het slot van hoofdstuk 3 worden daaruit conclusies getrokken. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de te verwachten effecten. In hoofdstuk 5 vindt toetsing plaats aan de geldende wet- en regelgeving, waaruit tenslotte eventueel noodzakelijke vervolgstappen de revue passeren.

2. Resultaten archiefonderzoek

Het Natuurloket (www.natuurloket.nl) onderhoudt een databestand van gevalideerde waarnemingen van flora en fauna van particulieren en natuurorganisaties. De gegevens kunnen op kilometerhokbasis worden opgevraagd. Het plangebied ligt min of meer centraal binnen kilometerhok x=165/y=455 (amersfoortse coördinaten in km linksonder; vergelijk figuur 1). Per soortgroep volgt hieronder een toelichting op de verkregen data. Alleen de relevante soortgroepen worden behandeld.

Flora

Er zijn van de in totaal 109 waarnemingen van vaatplanten geen waarnemingen van wettelijk beschermde soorten binnen het plangebied en ook niet in de directe omgeving. In een gebied ten zuidwesten van het plangebied (ca. 1 km) zijn in 2010 vlottende bies en bruine snavelbies aangetroffen; het betreft hier soorten van de Rode Lijst.

Vleermuizen

Er zijn van de vleermuizen geen waarnemingen beschikbaar uit genoemd kilometerhok.

Overige zoogdieren

De meest bijzondere waarneming betreft die van een boommarter uit 2004 vanuit het bosgebiedje op 300 m ten westen van het plangebied. Er zijn alleen vraatsporen waargenomen.

Van de das zijn er diverse waarnemingen (sporen c.q. losse waarnemingen) van recente jaren (2009, 2010). Verder zijn er sinds 2005 jaarlijks bewoningssporen aangetroffen; de exacte locatie van de burcht is niet opgegeven, maar moet zich ergens binnen het onderhavige kilometerhok bevinden.

Er zijn een paar waarnemingen van de eekhoorn, namelijk uit 2009, maar deze hebben niet betrekking op het plangebied. Het gaat om een verblijfplaats (nest) in de bosgebiedjes ten noorden van het plangebied (omgeving Gr Wagenveld).

Overige beschermde zoogdiersoorten, die zijn waargenomen, zijn egel, haas en ree; dit zijn soorten met een lage beschermingsstatus (vergelijk hoofdstuk 5).

(Broed)vogels

Er zijn in totaal 422 waarnemingen van vogels beschikbaar. Hiervan hebben 21 waarnemingen betrekking op het Atlasproject Broedvogels 1998-2000 en deze zijn dus al tamelijk gedateerd. Hierbij gaat het wel om territoria van broedvogels. Deze

gegevens zijn alleen op uurhokbasis (5x5 km) beschikbaar; zodat hier niets uit kan worden afgeleid omtrent de nestplaats. De waargenomen soorten zijn appelvink, boomvalk, bosrietzanger, bosuil, braamsluiper, goudvink, grasmus, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote lijster, kerkuil, kleine bonte specht, kneu, knobbelzwaan, kuifmees, ransuil, sperwer, steenuil, tuinfluiter, zwarte mees en zwarte roodstaart. Deze lijst geeft een goede indruk van de soorten die in de omgeving van het plangebied voorkomen. Opvallend is de rijkdom aan uilen (vier soorten). Dit heeft vooral te maken met het kleinschalig karakter van het landschap en de afwisseling tussen landbouwpercelen en bosgebiedjes.

Daarnaast zijn er nog 13 waarnemingen die betrekking hebben op territoriaal gedrag, met name balts/zang, roep en nest-indicerend gedrag. Het gaat dan wel om incidentele waarnemingen, maar deze wijzen wel op de aanwezigheid van een territorium. Ook hierbij gaat het weer om gegevens die alleen op een groot schaalniveau (280 ha) beschikbaar zijn en daarom moeilijk te relateren zijn aan het plangebied. De waarnemingen dateren uit de periode 2007-2010 en zijn dus vrij recent. Het betreft de volgende soorten: boomklever, boomkruiper, bosuil, fitis, grasmus, groene specht, huismus, kievit, roodborst, zwartkop en zwarte kraai. Van deze soorten zijn, gelet op de biotoopvoorkeur van de soort, in elk geval huismus, roodborst en zwarte kraai binnen het plangebied te verwachten (qua territorium); de overige soorten zijn typisch voor open landbouwgrond (grasmus, kievit) en bos. Alleen de huismus is een vogelsoort met jaarrond beschermde nestplaats (zie hoofdstuk 5).

Alle overige waarnemingen hebben betrekking op foeragerende of overvliegende dieren. Hieruit kunnen geen conclusies getrokken worden ten aanzien van verblijfplaatsen.

Amfibieën en reptielen

Er zijn in totaal 4 waarnemingen van amfibieën beschikbaar, maar niet van reptielen. Bij de amfibieën gaat het om bruine kikker en kleine watersalamander (gegevens uit 2001, 2009 en 2010). Exacte locatiegegevens (punt of hectometerhok) zijn niet beschikbaar. Beide soorten hebben een lage beschermingsstatus (vergelijk hoofdstuk 5).

Insecten

Van de in totaal 1675 waarnemingen van fauna hebben er 1009 betrekking op dagvlinders, zodat deze groep het rijkst vertegenwoordigd is in het databestand. Er zijn in totaal 20 soorten aangetroffen, waarvan 1 Rodelijstsoort, namelijk groot dikkopje. Geen van de aangetroffen soorten is beschermd. De gegevens hebben een groot schaalniveau en kunnen dus niet tot het plangebied herleid worden. Er zijn verder nog 4 waarnemingen (2006, 2010) van libellen: bruinrode heidelibel, tangpantserjuffer, watersnuffel en zwarte heidelibel. Deze soorten zijn evenmin beschermd en qua locatie van voorkomen ook niet te relateren aan het plangebied.

Binnen het plangebied zijn echter ook geen geschikte biotopen voor libellen aanwezig (§3.1).

Er zijn tevens 4 waarnemingen van nachtvlinders; hiervoor geldt hetzelfde als wat over de libellen is opgemerkt. Nachtvlinders kunnen overigens wel binnen het plangebied voorkomen.

foto 1: Veldje met ruigtevegetatie

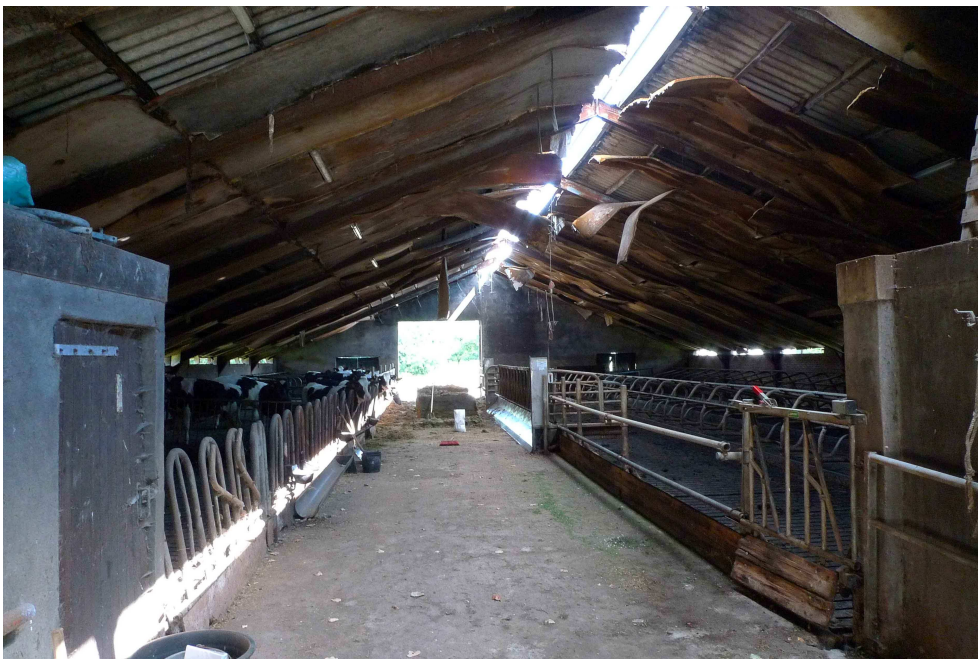

foto 2: Koeienstal

3. Resultaten veldonderzoek en conclusies

3.1. Biotopen en flora

Biotopen en flora

Binnen het plangebied zijn geen bijzondere biotopen aangetroffen. Daarmee samenhangend zijn evenmin bijzondere planten waargenomen. Gezien de aanwezige biotopen wordt er geen beschermde flora verwacht. Het plangebied bestaat namelijk grotendeel uit verhardingen waar doorgaans geen bijzondere flora groeit. De aanwezige weilanden (deels nog binnen het plangebied) zijn vrij voedselrijk (zie foto 6; pag. 16), waardoor de kans op voorkomen van beschermde flora uiterst klein is. Op het erf komen plaatselijk ruigtevegetaties voor; vergelijk foto 1, pag. 10.

3.2. Vleermuizen

Gedurende het veldonderzoek zijn een tweetal gebouwen van binnen onderzocht. Het gaat om de meest oostelijke open schuur en de koeienstal (foto 2; pag. 10). In beide gebouwen zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen aangetroffen. Aangezien beide gebouwen open van karakter zijn kunnen de gebouwen mogelijk als foerageergebied dienen.

De overige gebouwen zijn op basis van expert judgement aan de buitenzijde beoordeeld. Er zijn twee gebouwen die mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen zouden kunnen huisvesten. Het gaat hierbij om het woonhuis en de oude schuur achter het woonhuis (foto 3). Beide gebouwen bevatten spouwmuren die mogelijk als verblijfplaats kunnen worden gebruikt. In de oude schuur kunnen ook vleermuizen aanwezig zijn op de zolder.

foto 3: Woonhuis met rechts de oude schuur

De overige gebouwen zijn veelal schuren met intensieve veehouderij. Er bevinden zich nagenoeg geen kieren en spleten waarin de dieren zich kunnen verstoppen. De stallen zijn veelal zeer open van karakter en tochtig waardoor de aanwezigheid van vleermuizen in deze stallen is uit te sluiten. Daarnaast zijn alle openingen afgesloten met kippengaas.

De bomen binnen het plangebied bevatten geen holten, spleten of kieren die als verblijfplaats/paarplaats of als habitat voor een kraamkolonie kunnen dienen. De bomen lijken ook geen onderdeel uit te maken van een lijnvormig element die als vliegroute zou kunnen fungeren. De bewoners hebben wel gemeld dat er geregeld vleermuizen op het terrein worden waargenomen

3.3. Overige zoogdieren

Binnen het plangebied zijn geen sporen aangetroffen van matig streng of streng beschermde zoogdieren, anders dan vleermuizen. Een soort die in deze omgeving voor kan komen is de steenmarter. De dichte schuur achter het woonhuis zou als verblijfplaats voor steenmarter kunnen dienen. De bomen binnen het plangebied bevatten geen holten die als verblijfplaats voor steenmarter geschikt zijn. Verder zijn er geen nesten van eekhoorn aangetroffen in de aanwezige bomen. Overige streng beschermde zoogdieren zoals bijvoorbeeld das zijn zeer schuw en zijn gezien het

intensieve gebruik van het plangebied of de directe omgeving niet direct te verwachten. Uit de archiefgegevens blijkt dat de das hier wel voorkomt, maar een burchtlocatie binnen het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

3.4. Vogels

Binnen het plangebied zijn zeer veel huismussen waargenomen en in tenminste twee gebouwen zijn nesten van de huismus aangetroffen. Het gaat om de oude schuur (foto 3; pag. 12) en de open schuur (foto 4; pag. 14). Daarnaast is het niet volledig uit te sluiten dat er nog nesten aanwezig zijn in het woonhuis. Gezien de hoeveelheid roepende dieren gaat het om een vrij groot aantal.

In de overige gebouwen zijn geen nesten of aanwijzingen van nesten aangetroffen. Wel foerageren de dieren verspreid over het plangebied en gebruiken ze ook de overige stallen. Binnen het plangebied staan er verschillende dichte struiken waar vanuit de mussen foerageren (foto 5, pag. 14 en foto 7, pag. 16). De struiken maken een essentieel deel uit van het foerageergebied. Zonder de dekking die de struiken bieden zijn de mussen zeer kwetsbaar voor predatie.

In de koeienstal vlogen verschillende boerenzwaluwen en er broedden twee paar in de stal.

De boerenzwaluw behoort tot categorie 5 van de Lijst met jaarrond beschermde vogelnesten (zie hoofdstuk 5). Deze zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende of ecologische omstandigheden (bijvoorbeeld zeldzaamheid in de regio) dat eisen. Aangezien de genoemde soort niet zeldzaam is in Utrecht (in ieder geval niet zodanig dat de gunstige staat achteruitgaat op regionaal of nationaal niveau), zijn de nesten van deze soort niet jaarrond beschermd. Omdat de soort op de Rode Lijst staat, geldt er alleen een beleidsmatige bescherming.

Wanneer de koeienstal verdwijnt zou de open schuur een uitwijkplaats kunnen bieden. Ook de oude schuur naast het woonhuis kan een uitwijkmogelijkheid vormen als er ergens een invliegopening wordt gemaakt.

foto 4: Open schuur

foto 5: Struiken tussen de stallen, die van belang zijn voor huismus

3.5. Amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied zijn geen amfibieën en reptielen aangetroffen. Gelet op de aanwezige ecotopen is het voorkomen van amfibieën en reptielen overigens ook volledig uit te sluiten.

3.6. Conclusies betreffende aanwezigheid beschermde soorten

Op grond van het uitgevoerde archief- en veldonderzoek kunnen per soortgroep de volgende conclusies worden getrokken:

- Planten. Binnen het plangebied zijn geen beschermde planten, noch bijzondere vegetatietypen aangetroffen. Op basis van de aanwezige ecotopen zijn deze niet te verwachten.
- Vleermuizen. In het plangebied zijn een tweetal gebouwen (woonhuis en oude schuur) die mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen bevatten. De vleermuizen kunnen zich bevinden in de spouwmuren of op de zolder van de oude schuur. De open schuur en koeiestal bevatten geen vleermuisverblijfplaatsen, maar kunnen wel als foerageergebied fungeren. Het foerageergebied zal echter geen essentieel onderdeel uitmaken van het leefgebied van de vleermuizen. De overige gebouwen en de bomen worden als ongeschikt aangemerkt aangezien er geen spleten, kieren of holtes aanwezig zijn in de gebouwen en bomen. Ook maken de bomen geen deel uit van een vliegroute aangezien de bomenrij geen aansluiting vindt op andere rechtlijnige landschapselementen.
- Overige zoogdieren. Er zijn binnen het plangebied geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van boommarter, das, eekhoorn of steenmarter; ook al komen de das en eekhoorn wel in de omgeving voor en is de boommarter in het verleden ook in de omgeving waargenomen, zo blijkt uit de archiefgegevens.
- Vogels. Er zijn binnen het plangebied nesten aangetroffen van de huismus, een soort met een jaarrond beschermde nestplaats. De nesten bevinden zich in de oude schuur en in de open schuur. Het is niet uit te sluiten dat er ook nesten aanwezig zijn in het woonhuis. De overige gebouwen bevatten geen nesten van de huismus. Wel staan er in het plangebied verschillende struiken die een wezenlijk element vormen van het leefgebied van de mus en van belang zijn voor de functionaliteit van de verblijfplaats. In de koeienstal zijn een tweetal nesten aanwezig van de boerenzwaluw.
- Amfibieën en reptielen. Tijdens het veldbezoek zijn geen streng beschermde padden, salamanders of reptielen aangetroffen. Gezien de aanwezige ecotopen zijn deze ook niet te verwachten.

foto 6: Intensief grasland en stallen

foto 7: Oude schuur met klimop, ideale schuilplaats voor de huismus

4. Het voornemen, effecten en mitigatie

Het voornemen

Er vindt een herontwikkeling plaats binnen het plangebied, waarbij enerzijds stallen worden gesloopt en anderzijds nieuwe huizen worden gebouwd. Het woonhuis met de oude schuur (foto 3; pag. 12) blijven gehandhaafd, maar alle overige opstallen worden gesloopt.

Effecten algemeen

Bij de effecten is onderscheid te maken in tijdelijke en permanente effecten. Omdat er biotopen worden vernietigd dan wel van karakter zullen veranderen, zijn de permanente effecten het belangrijkste.

Tijdelijke effecten betreffen de verstoring die uitgaat van de aanlegwerkzaamheden met daaraan verbonden verkeer. Maar de effecten hiervan op het aangrenzend buitengebied kunnen eigenlijk alleen negatief zijn tijdens het broedseizoen en met name voor broedvogels in de directe omgeving. Het is mogelijk dat de betreffende vogels hun nestplaats in dat geval iets verder van het plangebied af kiezen. Maar omdat tijdens het broedseizoen geen kap plaatsvindt en geen werkzaamheden worden uitgevoerd met een grote akoestische impact, kunnen significant negatieve effecten worden uitgesloten.

Permanente effecten. Er zullen als gevolg van het voornemen stallen worden gesloopt en mogelijk struiken worden gekapt, waardoor biotopen verloren gaan of van karakter veranderen. Het karakter van het gebied, een typisch boerenerf, zal verloren gaan, zij het dat enkele karakteristieke elementen (woonhuis en oude stal) in tact blijven.

Per soortgroep worden de effecten als volgt ingeschat:

- Planten. Door de herontwikkeling van het gebied met onder meer sloop van de schuren met de intensieve veehouderij zullen er geen negatieve effecten op planten plaatsvinden. Er zijn in elk geval geen beschermde soorten in het geding.
- Vleermuizen. Aangezien alleen de stallen met intensieve veehouderij zullen verdwijnen, zijn er geen negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten. De gebouwen die als geschikt zijn aangemerkt blijven staan. De koeienstal en de open schuur kunnen mogelijk als foerageergebied worden gebruikt maar zijn niet essentieel voor het leefgebied van de vleermuizen. Omdat er geen bomen met actuele of potentiële verblijfplaatsen verloren gaan, zijn er geen gevolgen voor vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen die in bomen verblijven. Vliegroutes worden evenmin aangetast.

- Overige zoogdieren. Van das, eekhoorn of steenmarter zijn geen waarnemingen bekend binnen het plangebied. Er zijn in elk geval geen verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig. Ook al zouden deze dieren binnen het plangebied foerageren, dan zijn de gevolgen verwaarloosbaar. Er gaat namelijk geen foerageergebied verloren, omdat van grootschalige omzetting van bos of grasland in verhard gebied geen sprake is. Voorzover wel omzetting van biotopen plaatsvindt, gaat het om zeer kleine, verwaarloosbare oppervlakten.
- Vogels. Er zullen negatieve effecten voor de huismus ontstaan wanneer de open schuur wordt gesloopt. Hierin bevinden zich minimaal vier nesten van de huismus. Ook wanneer de stuiken en overhoekjes binnen het plangebied verdwijnen, treedt er reële schade op aan het foerageergebied van de huismus en heeft dat ook indirect gevolgen voor de verblijfplaatsen. Verder zal door de sloop van de koeienstal een verblijfplaats (thans een twetal nesten) van de boerenzwaluw verdwijnen.
- Amfibieën en reptielen. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op beschermde soorten, aangezien deze niet voorkomen binnen het plangebied.

Mitigatie

De genoemde tijdelijke negatieve gevolgen kunnen worden gemitigeerd door tijdens het broedseizoen werkzaamheden, die veel geluidsverstoring veroorzaken, na te laten of tot een minimum te beperken en deze in een ander seizoen te doen plaatsvinden. Deze maatregel maakt al onderdeel uit van het voornemen.

Het verlies van de verblijfplaats van de boerenzwaluw kan worden gemitigeerd door het ophangen van kunstnesten in de te handhaven schuur, waarbij dan wel een invliegopening moet worden gemaakt.

Het verlies van de verblijfplaatsen (open schuur) en ook de schuilplaatsen (struiken) van de huismus kan niet worden gemitigeerd. Hiervoor moet compensatie plaatsvinden.

5. Toetsing aan wetgeving en conclusies

5.1. Wettelijk kader

De *Flora- en Faunawet* stelt (artikel 2):

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Het is verboden:

- planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

Vrijstelling of ontheffing

Op grond van artikel 75 van de FfW kan voor bepaalde, bij wet verboden handelingen (zie artikelen 8 t/m 12), ontheffing worden verleend. De ontheffingverlening is afgestemd op de mate waarin soorten in hun voortbestaan bedreigd zijn. Er geldt een vrijstellingsregeling voor de volgende drie categorieën van activiteiten:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;

- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

De voorgenomen maatregelen vallen onder de derde categorie. Voor activiteiten die vallen onder de derde categorie hoeft alleen een ontheffing te worden aangevraagd wanneer sprake is van het voorkomen van een kleine selectie uit de groep van beschermde planten- en diersoorten, afhankelijk van het zogenaamde *beschermingsregime*. Er worden drie regimes onderscheiden. Voor elk regime geldt dat geen afbreuk mag worden gedaan aan een gunstige staat van instandhouding:

- Bij soorten van het *lichtste regime* - betrekking hebbend op een aantal bij name genoemde (zeer algemene) soorten - geldt dat de gunstige staat van instandhouding door een aantal genoemde ingrepen nooit in gevaar zal komen. Dit zijn kortweg genoemd de 'tabel 1-soorten', of 'algemene soorten'. Voor deze soorten behoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.
- Voor soorten van het *middelste regime* moet de initiatiefnemer aantonen dat de gunstige staat van instandhouding door de genoemde ingrepen niet in gevaar komt. Het zijn de 'tabel 2-soorten', ofwel 'overige soorten'. Een ontheffing van LNV blijft nodig, tenzij de initiatiefnemer beschikt over c.q. aantoonbaar werkt conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode.
- Bij het *zwaarste regime* worden voor een aantal soorten vrijstellingen en ontheffingen slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt. Dit zijn de zogenaamde 'tabel 3-soorten': soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tabel 3a) en bijlage I van de (genoemde) AMvB (tabel 3b). In principe vallen ook vogels onder dit beschermingsregime. Hierbij geldt dat de nestplaats tijdens het broedseizoen beschermd is. Voor verstoring of vernietiging van vaste rust- of verblijfplaatsen tijdens het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend, aangezien er bijna altijd wel een uitwijkmogelijkheid voor de ruimtelijke ingreep is naar de rest van het jaar. Voor het verstoren c.q. vernietigen van vaste rust- of verblijfplaatsen, die jaarrond in gebruik zijn (roofvogels, huismus, roek e.a.¹) kan een ontheffing c.q. "positieve afwijzing" worden verkregen, maar wel volgens de eerder genoemde condities. Voor het broedseizoen wordt doorgaans de periode tussen 15 maart en 15 juli aangehouden. Deze data gelden als richtdata: het broedseizoen duurt vanaf het moment dat vogels hun territorium gaan uitzetten totdat de jongen zijn uitgevlogen. Deze momenten zijn zeker niet voor alle soorten gelijk.

¹ Augustus 2009 is een aangepaste lijst gepubliceerd door het Ministerie van LNV. Van de volgende soorten zijn de nesten jaarrond beschermd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

5.2. Toetsing en conclusies

TOETSING AAN DE WET

Opzet van de toets

Bij de toets wordt in grote lijnen het volgende stappenplan gevolgd:

- a) Inzicht krijgen welke informatie wettelijk relevant is.
- b) Er wordt vastgesteld of er voldoende gegevens aanwezig zijn om de toets gefundeerd uit te kunnen voeren.
- c) Bepaald wordt of en wanneer op basis van de thans beschikbare gegevens er sprake is van ontheffings- en vergunningplicht.
- d) Indien hiervan sprake is, wordt aangegeven hoe dit eventueel kan worden voorkomen door een alternatief te ontwerpen, waarbij geen verbodsbepalingen overtreden worden.
- e) Indien het niet lukt een dergelijk alternatief te vormen, wordt aangegeven op welke wijze er mitigatie en/of compensatie kan plaatsvinden.
- f) Er wordt aangegeven wat het vervolgtraject is, bijvoorbeeld een extra veldinventarisatie.
- g) Aangegeven wordt wat het kritieke pad met betrekking tot de doorlooptijden is (tijdstraject).
- h) Er wordt een inschatting gedaan of er zicht is op het verkrijgen van een ontheffing (FfW) en/of vergunning (NbW).

Resultaten toetsing

Ten aanzien van de toetsing aan de wet kan het volgende worden geconcludeerd:

- Wettelijk relevante informatie is of er aanwijzingen zijn voor, of aanwezigheid is vastgesteld van, vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, overige zoogdieren (boommarter, das, eekhoorn en steenmarter) en vogels met een jaarrond beschermde nestplaats, alsmede groeiplaatsen van beschermde flora en dat de gegevens hierover valide en actueel zijn.
- Er zijn geen groeiplaatsen van streng beschermde flora (tabel 2,3-soorten) bij het veldbezoek. Omdat er geen plantensoorten uit het middelste en zwaarste regime voorkomen, is hier geen sprake van een knelpunt.
- Gesteld kan worden dat er voor de eventuele aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen bij voorkeur nader onderzoek in de zomerperiode (mei tot augustus) zou moeten plaatsvinden. Aangezien er door het voornemen echter geen potentieel geschikte verblijfplaatsen verloren gaan, noch essentiële onderdelen van het leefgebied aangetast of verstoord worden, is nader onderzoek in het kader van de Ffwet niet noodzakelijk en volstaat de onderhavige quick scan. Er is geen ontheffing nodig voor vleermuizen.

- Van de vogels bestaat een redelijk compleet beeld, althans wat de functie van het plangebied zelf betreft, ook al is er geen territoriumonderzoek uitgevoerd. Duidelijk is in elk geval dat het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen bezit van boerenzwaluw en huismus. De huismus heeft een jaarrond beschermde nestplaats. Voor deze soort moet een ontheffing worden aangevraagd, vergezeld van een onderbouwing, waarin aangetoond wordt dat er adequate compenserende maatregelen worden getroffen voor deze soort wanneer de open schuur en de schuilplaatsen (struiken) verloren gaan.
- De betekenis van het gebied voor amfibieën en reptielen is nihil; er is geen nader onderzoek nodig in het kader van de Flora- en faunawet.
- Met het oog op de huismus is het noodzakelijk om alternatieven te onderzoeken voor het slopen van de open schuur. Zijn deze er niet, dan dienen adequate compenserende maatregelen (bijvoorbeeld plaatsen van nestkasten) te worden getroffen.

SLOTCONCLUSIES

Conclusies betreffende aanwezigheid van flora en fauna en effecten daarop

1. Het onderzoek naar verblijfplaatsen van beschermde soorten, met name van vleermuizen, das, steenmarter, eekhoorn en broedvogels met jaarrond beschermde nestplaats heeft aanwijzingen opgeleverd dat er mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en er zijn met zekerheid nestlocaties aangetroffen van de huismus.
2. Gezien de ruimtelijke ontwikkelingen zijn er negatieve effecten te verwachten voor boerenzwaluw en huismus. Wanneer de open schuur en koeienschuur gesloopt wordt en overhoekjes en struiken verdwijnen dan zal er schade optreden aan de nesten en het foerageergebied van beide soorten. Potentiele verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich niet in de gebouwen die op de nominatie staan om gesloopt te worden.

Conclusies inzake ontheffingsplicht

3. Wanneer de open schuur gehandhaafd blijft en de verschillende struiken blijven staan dan zijn er geen negatieve effecten te verwachten op de huismus en worden er geen verbodsbepalingen van de Ffwet overtreden. Moet de schuur alsnog verdwijnen dan dienen er compenserende maatregelen getroffen te worden. Er moet een ontheffing worden aangevraagd, waarop alleen een positieve afwijzing volgt wanneer alternatievenonderzoek wordt gedaan en adequate compensatie plaatsvindt.